

OM *politiserande teater*

Riksteatern öppnar i höst en särskild filial för s. k. politiserande teater. Det är kretsen kring regissören Fred Hjelm, som skall svara för verksamheten. "Proteatern" kallar sig gruppen, som förutom att den — får man antaga — genom sitt ämnesval markerar sitt politiska intresse också låter det komma till uttryck på det sättet att

Rolf Norberg

man inbjuder publiken till debatt efter föreställningarna. Dessutom ämnar man inte tillåta några annonser i sina programhäften.

Det är med spänning resultatet av detta nya initiativ avvaktas. Politik i teatertappning är i och för sig vare sig något nytt eller kontroversiellt — snarare har väl mycket av den bästa dramatiska produktionen i alla tider varit i god bemärkelse samhällskritisk och opinionsbildande. Så till vida får man uppfatta gruppens tillkomst som ett uttryck för att den från många

håll framförda kritiken mot Riksteaterns alltför konventionella och oengagerande programpolitik nu gett resultat. Hur som helst är ambitionen att verkligen engagera publiken i en diskussion om vad som bjuds på scenen och därigenom kanske uppnå bättre kontakt mellan skådespelare och åskådare värd helhjärtat stöd.

Den första produktionen blir Bruun Olsens "Borgarbalen" — en musical med inslag av social och politisk debatt som bl. a. tar upp alienationsproblem och mervärde-teorin, men som också kan uppfattas som en pjäs om konfrontationen mellan den traditionella arbetarrörelsens idéer och en ny tid. Vad kommer sedan? Tänker man ta upp de frågor, som nu börjar framstå som verkligt brännbara: invandringspolitiken, u-landsfrågorna, glesbygdsp Problemen? Vi skymtar nu "klassmotsättningar" som har mycket litet med den gamla socialgruppsindelningen att göra och som verkligen kunde vara i behov av konkretisering och debatt på scen. Låt oss hoppas att "Proteatern" ger prov på vilja till en förutsättningslös och otvungen politisk debatt och att det blott var en tillfällighet att — som pressuppgifterna från kollationeringen gav vid handen — gruppens politiska intresse huvudsakligen syntes kretsa

kring rätt doktrinära synpunkter, inhämtade från "En ny vänster" och "Det svenska klassamhället". När man talade om "arbetarnas svek" och "att lyfta fram de sociala motsättningarna" så lät det i mina öron som rätt antikverade läsfrukter från politiska ideologer, fostrade i ett helt annat samhälle än det vi nu lever i eller det vi kommer att möta i framtiden.

Och blott som ett symboliskt uttryck för en doktrin får man väl också uppfatta det annonslösa programbladet. Debatten om opinionsförmedlingens ställning till annonsörerna ligger antagligen bakom

denna demonstration — men skillnaden är den att teaterprogram-redaktörer torde höra till dem som är ovanligt självständiga i förhållande till annonsörerna.

Namnet "Proteatern" ger ingen säker vägledning om gruppens politiska målsättning — det sägs ha valts därför att "pro är förstavelse i en rad bra ord". Vilka ord? Protestera, provocera? Bra! Det har i alla tider varit en viktig uppgift för teatern. Propagera? Nej tack! Teatern skall stimulera tankeverksamheten — inte servera färdiga lösningar.

OM Grekland

Trots all demokratism, som man skyllar med, så är Grekland nu en gång en typisk militärstat i all sin prydno. Landets herre är den, som har trupperna i sin hand. Han till- och avsätter i sista hand ministrar och ämbetsmän, och hans påbud äro lag med all den helgd dylika här kunna äga. Till dess en vacker dag det hela synes athenarna ha gått för långt eller ha varat för länge eller till dess någon av hans rivaler vuxit honom över huvudet. Då dalar hans en gång så strålande stjärna ohjälpligt ned från politikens osäkra firmament och dör bort i glömskans natt som en vanlig, slocknad meteorsten.

Fil. mag. Natan Svensson i Svensk Tidskrift 1927